

EU-GUIDE

Handbok i EU-påverkan för organisationer

SOSTE

Innehåll

1. Förord 3
2. Hur följer man med beslutsprocesserna i EU? Hur kan organisationer påverka beslutsprocesserna i EU? 4
3. EU:s organ 8
4. Behandling av EU-ärenden i Finland och nationell beredning 13
5. EU-ordförråd 14
6. Förkortningar 17

1. Förord

Även om många finländska organisationer huvudsakligen verkar lokalt och nationellt är internationaliteten en del av organisationernas verksamhetsmiljö. Eftersom beslut som fattas i bland annat EU påverkar Finland, och eftersom förberedelser görs både nationellt och internationellt, är det svårt att dra gränser mellan nationella och internationella frågor i till exempel påverkansarbete.

Det är viktigt för medborgarorganisationer att engagera sig i internationellt och EU-påverkansarbete så att till exempel utsatta gruppers röster också hörs i beslutsfattandet.

Enligt SOSTE:s medlemsundersökningar har cirka 80 % av social- och hälsovårdsorganisationerna internationell verksamhet och cirka 90 % av dem deltar i nätverk som arbetar med internationella frågor. Ändå meddelar bara ungefär hälften av de organisationer som svarade på SOSTE:s internationella undersökning år 2019 att de försöker påverka strategier eller program på europeisk eller internationell nivå. I de flesta fall beror detta på resursbrist, men i svaren önskades också utbildning, särskilt i EU-påverkan.

EU strävar efter öppenhet, transparens och medborgarengagemang i all verksamhet och allt beslutsfattande. Information om EU och dess verksamhet är allmänt tillgänglig men det kan vara svårt att hitta information som är relevant för en enskild person eller för den organisation personen representerar. Om resurserna som ägnas åt opinionsbildning är begränsade kan det tyckas vara svårt att börja påverka EU. Var kan man hitta information om vad som förbereds för närvarande? Vem kan man kontakta? Hur navigerar man i djungeln av förkortningar och termer?

De här frågorna har också diskuterats i SOSTE, och som svar på medlemmarnas behov beslutade SOSTE att börja utarbeta en EU-guide. För att stödja beredningen fick vi utrikesdepartementets europeiska informationsstöd. Det här dokumentet är den första versionen av guiden. I guiden har vi sammanställt grundläggande information om EU och tips för hur man kan komma igång med att följa EU-ärenden. Guiden vänder sig till alla som är intresserade av att påverka EU, men ordlistan och förkortningarna är särskilt relevanta för social- och hälsopolitiken. Guiden kommer att kompletteras och utökas framöver.

Välkommen med i påverkansarbetet!

2. Hur följer man med beslutsprocesserna i EU? Hur kan organisationer påverka beslutsprocesserna i EU?

Organisationers resurser för påverkansarbete är vanligtvis mycket begränsade. Därför är det viktigt att överväga hur och var resurserna används för att påverkansarbetet ska vara effektivt. När målen är tydliga är nästa steg att göra en plan för att främja dessa mål.

Nedan finns några tips om hur du kommer igång med att övervaka och förespråka EU-ärenden. De flesta organisationer strävar i synnerhet efter att påverka nationella förberedelser/ställningstaganden i EU-frågor, men man kan också rikta påverkansarbetet mot kommissionen (särskilt via höranden), och mot parlamentsledamöter och partier (aktiviteter i parlamentets politiska grupper).

Så här kommer du igång med att följa med och påverka EU:s beslutsprocesser:

1. Bekanta dig med kommissionens arbetsprogram
2. Prenumerera på e-postmeddelanden om kommissionens offentliga höranden
3. Följ riksdagens förhandlingar om EU-ärenden
4. Kontakta din paraplyorganisation/utnyttja dina nätverk
5. Kontakta parlamentsledamöter
6. Kontakta tjänstemän
7. Ta upp frågor till offentlig debatt
8. Kommunikation med partier
9. Kommunikation med riksdagsledamöter

1. Bekanta dig med kommissionens arbetsprogram

Kommissionen utarbetar ett arbetsprogram för ett år i taget. Arbetsprogrammet anger kvartalsvisa initiativ, program, och prioriteringar för det kommande året. I arbetsprogrammet kan du hitta initiativ (och deras scheman) som eventuellt kan intressera dig eller din organisation under det kommande året.

2. Prenumerera på e-postmeddelanden om kommissionens offentliga höranden

Se punkt ”Kommissionens höranden”. Du kan beställa meddelanden om de ämnesområden som intresserar dig till din e-post när det ordnas offentliga höranden gällande dem.

3. Följ riksdagens förhandlingar om EU-ärenden

Här kan du följa riksdagens lista över de EU-ärenden som är under behandling: https://www.eduskunta.fi/SV/naineduskuntatoimii/eduskunnan_tehtavat/euasiat/Sidor/EU-asiat_paasivu.aspx

4. Kontakta din paraplyorganisation/utnyttja dina nätverk

Många paraplyorganisationer är engagerade i olika EU-sektioner (läs mer [här](#)) och i olika ministeriedrivna nätverk som arbetar med EU-frågor. Om du vet att ett initiativ som är viktigt för din organisation ska behandlas på nationell nivå är det en bra idé att även hålla din paraplyorganisation uppdaterad med din organisations positioner och perspektiv. Det lönar sig alltså bättre att vara aktiv än att bara vänta på att någon ska kontakta din organisation.

SOSTE är till exempel engagerad i sektion EU25 (sociala ärenden), sektion EU33 (hälsa) och i Europeiska nätverket för socialpolitik, som är social- och hälsovårdsministeriets ansvar.

Om din organisation till exempel är en del av en paraplyorganisation eller av ett nätverk på europeisk nivå kan dessa också tillhandahålla både information om aktuella EU-initiativ och planer, och tips för nationellt EU-påverkansarbete.

5. Kontakta parlamentsledamöter

En lista över finska ledamöter under perioden 2019–2024 finns [här](#). På nätsidan kan du se varje ledamots medlemskap i de olika utskotten och ledamöternas senaste aktiviteter. Mer information finns också på respektive ledamots egna nätsidor. Det lönar sig att kontakta de parlamentsledamöter som till exempel via sitt kommittémedlemskap är bekanta med, eller intresserade av, din organisations teman. Om du inte kan hitta någon finländska ledamot med lämplig profil, kan du också kontakta andra länders parlamentsledamöter.

6. Kontakta tjänstemän

Tjänstemännen spelar en central roll i alla EU-förberedelser. Kommissionen lanserar olika initiativ och har fler än 20 000 tjänstemän som gör det centrala förarbetet. Kommissionens tjänstemän utför inte detta arbete ensamma, utan står i kontakt med nationella tjänstemän (vid ministerier). Det förberedande arbetet utförs i olika arbetsgrupper och kan ta upp till 2–3 år enbart på tjänstemannanivå innan lagförslaget är klart. Kommissionens förslag skickas sedan till tjänstemän vid medlemsstaternas ministerier, som i sin tur förbereder respektive medlemsstats ståndpunkt innan lagförslaget skickas för politiskt beslutsfattande. Samtidigt förbereder parlamentet parlamentets ståndpunkt. Det finns 700 parlamentsledamöter i Europaparlamentet. Dessa backas upp av ett stort antal tjänstemän i bl.a. kommittéer, där man bereder underlag för ståndpunkterna. Detaljer och politiska ställningstaganden finslipas på politisk nivå, men grundarbetet görs av tjänstemän. Den bästa tiden att påverka ståndpunkter är när de förbereds på tjänstemannanivå.

På nationell nivå, till exempel i social- och hälsovårdsministeriet, bereds och samordnas EU-ärenden av EU-koordinationsgruppen vid enheten för internationella frågor. En ansvarig tjänsteman utses för varje EU-ärende. I samband med de nyheter som publiceras på ministeriernas webbplatser nämns vem som kan tillhandahålla ytterligare information; man kan alltså kontakta t.ex. de personer som nämns i tilläggsinformationen, eller ministeriets EU-koordinationsgrupp, och be att de vidarebefordrar meddelandet till rätt person.

7. Ta upp frågor till offentlig debatt

Man kan också försöka påverka det nationella beslutsfattandet genom att ta upp frågor till offentlig debatt. På uppdrag av din organisation kan du skicka in insändare till tidningar, försöka få journalister att skriva artiklar om ärendet, eller skriva skarpa uttalanden. Detta är inte ett enkelt sätt, eftersom ärendet måste intressera en tillräckligt stor publik för att en enda organisations åsikt i en enskild fråga ska överstiga nyhetströskeln. Även här är samarbete makt.

8. Kontakt med partier

Varje parti har EU-linjedragningar/Europaprogram som är värda att ta en titt på eftersom de berättar om partiernas generella betoning i EU-frågor. Programmen finns på partiernas nätsidor. Du kan också hitta dem på nätsidan [Poliittisten ohjelmien tietovaranto](#). EU-riktlinjerna utarbetas som en del av parternas programplanering, till exempel i EU-arbetsgrupper.

[Europaparlamentarikerna arbetar i politiska grupper](#), och för närvarande finns det sju politiska grupper i Europaparlamentet. Partierna är aktiva aktörer i dessa grupper och gör sitt eget påverkansarbete (t.ex. i form av initiativ) inom sin grupp. Därför är det också möjligt att arbeta med EU-frågor genom partier. Mer detaljerad information om partiernas EU-riktlinjer och programplanering kan du t.ex. få via partikansliernas politiska planerare.

9. Kontakt med riksdagsledamöter

Läs mera: [Riksdagens roll i EU:s beslutsprocess](#) och [Riksdagen och EU](#) (broschyr)

I riksdagen behandlar alla utskott och riksdagsledamöter EU-ärenden. Specialutskottet yttrar sig i olika ärenden och konsulterar då ofta experter och företrädare för medborgarorganisationer. Efter utskottsbehandling och avgivande av yttranden beslutar man riksdagens ställning i stora utskottet eller i utrikesutskottet.

Precis som när det gäller EU-parlamentsledamöter lönar det sig att ta reda på i vilka utskott olika riksdagsledamöter arbetar. Social- och hälsoorganisationer bör t.ex. rikta uppmärksamheten mot ledamöter bl.a. i utskottet för social- och hälsovårdsfrågor.

På riksdagens nätsidor finns också information om de EU-ärenden som diskuteras i specialutskotten, samt information om utskottens vecko- och mötesplaner.

Medborgarorganisationer som verkar på EU-nivå

Förändringar som främjar mänskliga rättigheter sker ofta långsamt. Man har kanske kämpat för dem i årtionden innan de sker. Ändå, och just därför, lönar det sig att arbeta för mänskliga rättigheter – och det är mycket nödvändigt även i Finland och Europa.

Många människorättsförändringar i EU har sitt ursprung i medborgarorganisationer. Vanligtvis påverkar man den nationella nivån först, och kan då få andra medlemsländer att röra sig i önskad riktning på ett nationellt plan. Sedan kan man få ett bredare stöd även på EU-nivå.

Organisationer påverkar t.ex. genom kampanjer och social media, och genom att hålla kontakt med partier, politiker, tjänstemän och media. Dessutom har de en reaktiv effekt på t.ex. ministeriernas och EU:s samrådsprocesser.

Man kan påverka olika EU-organ på olika sätt

EU:s beslutsfattande organ består av kommissionen, parlamentet och EU:s råd. Parlamentet och rådet beslutar om EU-lagstiftningen, dvs. direktiven på förslag från kommissionen. Detsamma gäller EU:s budget. EU-pengar har en stor inverkan på mänskliga rättigheter, till exempel genom införandet av ekonomiska sanktioner mot medlemsländer som genomför brott mot mänskliga rättigheter. EU har olika policyprogram, till exempel Sexuella minoriteters och könsminoriteters rättigheter i EU, och Jämställdhetsprogrammet, vilka påverkas av olika organisationer. Rådet består av medlemsländernas ministrar. Om man vill påverka ministerrådet måste man påverka varje medlemsstat för sig. I slutändan beslutar de nationella parlamenten om medlemsstaternas ståndpunkter. Att påverka riksdagen kan därför också vara ett sätt att påverka EU.

När det gäller mänskliga rättigheter står EU:s grundfördrag, som fastställer grundläggande rättigheter på EU-nivå, i centrum. Den, liksom alla EU-fördrag, tolkas av EU-domstolen. EU-domstolens avgöranden kan inte direkt påverkas av organisationer, men de kan öka medvetenheten om grundfördraget och hänvisa till detta.

Samarbete ger framgång

Lagen om företagsansvar är ett bra exempel på internationellt samarbete mellan organisationer. Medborgarorganisationer har haft ett stort inflytande på ursprunget till och innehållet i EU:s lag om företagsansvar. Samtidigt innehåller det finska regeringsprogrammet en nationell lag om företagsansvar. Det tryck som skapats av civilsamhället har hjälpt båda framåt på vägen.

Förbundet för mänskliga rättigheter har länge arbetat aktivt mot kvinnlig könsstympning (FGM, Female Genital Mutilation). Förbundet samarbetar med European End FGM EU -nätverket. Medlemmarna i nätverket kommenterade t.ex. EU:s jämställdhetsstrategi år 2020. Gränsöverskridande samarbete ger organisationerna genomslag och en bred kunskapsbas.

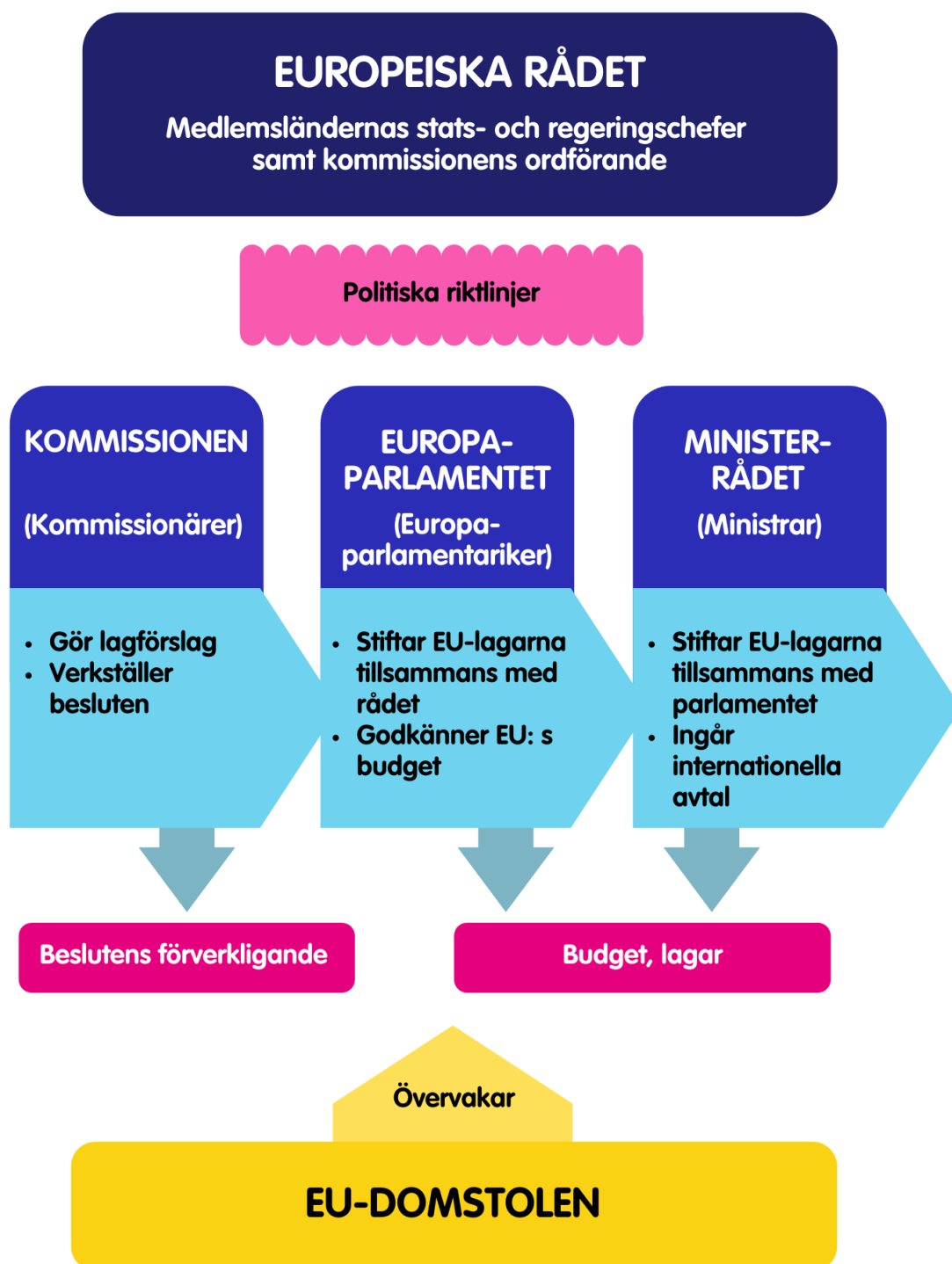
Påtryckningar på medlemsländer som kränker mänskliga rättigheter

Människorättsorganisationer uppmanar både EU och dess medlemsländer att ta itu med kränkningar av de mänskliga rättigheterna inom EU. Hösten 2021 tog Human Rights Association med sig människorättsförsvarare från Polen och Ungern till Finland, där de berättade om den kraftiga negativa utveckling som skett i Polen och Ungern, till exempel när det gäller att begränsningen av civilsamhällets funktionsförutsättningar.

I EU:s riktlinjer för yttre förbindelser ingår stöd till människorättsförsvarare, och EU tillhandahåller också finansiering för detta. Generellt sett finansierar EU både organisationer och myndigheter både via stora, fleråriga program, och via bl.a. små bidrag till ungas egna projekt. Finansiering har Right redan länge funnits tillgängliga t.ex. för projekt som främjar jämställdhet.

Aija Salo
ihmisoikeuksien asiantuntija
Förbundet för Mänskliga Rättigheter

3. EU:s organ

Informationen i det här kapitlet har sammanställts från [nätsidorna som behandlar EU:s olika organ](#), samt från Utrikesministeriets Europainformationssidor.

EU:s institutionella system fungerar på följande sätt:

- EU:s breda prioriteringar fastställs av Europeiska rådet, som består av EU-ländernas stats- och regeringschefer, Europeiska rådets ordförande och kommissionens ordförande

- Europaparlamentarikerna utses genom direkta val i medlemsländerna och företräder EU-medborgarna i Europaparlamentet.
- Europeiska kommissionen driver hela EU:s intressen. Kommissionen har en representant från varje medlemsland.
- Varje EU-lands regering och ministrar driver sitt eget lands intressen i Europeiska unionens råd, eller bara ministerrådet. Rådet fattar bland annat beslut om EU:s lagstiftning och budget.

Politiska tyngdpunkter

[Europeiska rådet](#) består av medlemsstaternas regerings- och statschefer och kallas också EU:s toppmöte. I Europeiska rådet sammanträder stats- och regeringscheferna för alla 27 medlemsländer. Europeiska rådet beslutar om EU:s allmänna politiska riktlinjer men har ingen lagstiftande makt. Europeiska rådet består av dess ordförande, EU-ländernas stats- och regeringschefer, och kommissionens ordförande. Europeiska rådet ska sammanträda minst två gånger under varje halvår. Mötena varar vanligtvis 2–3 dagar.

Lagstiftningsarbetet

Följande organ deltar i EU:s lagstiftningsarbete:

- [Europaparlamentet](#), som företräder EU:s invånare och som väljs i direkta och allmänna val
- [Europeiska unionens råd](#), som företräder de enskilda EU-ländernas regeringar. Länderna turas om att inneha ordförandeskapet
- [Europeiska kommissionen](#), som företräder hela unionens intressen

Tillsammans ansvarar dessa organ för utarbetandet av hela EU:s politik och lagstiftning och därtill hörande beslutsfattande enligt [ordinarie lagstiftningsförfarande](#) (tidigare ”medbeslutandeförfarande”). Kommissionen utarbetar lagstiftningsförslag, och parlamentet och rådet bestämmer huruvida de godkänns. Härefter verkställer kommissionen och EU-länderna lagarna och kommissionen övervakar att de efterföljs.

[EU:s beslutsprocess](#) – information om EU:s lagstiftningsprocesser
[Förteckning över EU-rådets ordförandeländer](#)

FAKTALÅDA:

Europarådet (jfr: Europeiska rådet och Europeiska unionens råd/Ministerrådet)

Europarådet är inte ett EU-organ, utan en alleuropeisk samarbetsorganisation som bildades 1949. En av rådets mest synliga framgångar är den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Europarådet sammanträder i Strasbourg.

Övriga organ och institutioner i EU

Även följande organ och institutioner är speciellt viktiga för EU:s funktioner:

- [EU-domstolen](#) ser till att EU-lagstiftningen följs
- [Europeiska revisionsrätten](#) kontrollerar EU:s ekonomiska förvaltning

Institutionernas befogenheter och ansvar definieras i EU:s grundfördrag, som EU:s

hela verksamhet bygger på. Dessutom fastställer fördragen de regler och förfaranden som styr institutionerna. Fördragen godkänns av EU-ländernas presidenter och/eller premiärministrar och ratificeras av parlamenten.

EU har dessutom andra institutioner och [decentraliserade byråer](#) med egna specialuppgifter:

- [Europeiska utrikestjänsten](#) stöder unionens utrikesärendens och säkerhetspolitikens högsta representant. Hen fungerar som ordförande i rådet för utrikes frågor, leder EU:s utrikes- och säkerhetspolitik, och handhar koordineringen samt konsistensen hos EU:s externa förbindelser
- [Europeiska centralbanken](#) ansvarar för EU:s finanspolitik
- [Europeiska ekonomiska och sociala kommittén](#) företräder civilsamhället, arbetsgivarna och arbetstagarna
- [Europeiska regionkommittén](#) företräder regioner och kommuner i EU
- [Europeiska investeringsbanken](#) finansierar EU:s investeringsprojekt och stöder småföretagare via [Europeiska investeringsfonden](#)
- [Europeiska ombudsmannen](#) Utreder klagomål på EU:s institutioner och organ
- [Europeiska datatillsynsmannen](#) Ser till att EU:s institutioner och organ respekterar den enskildes rätt till privatliv vid behandling av personuppgifter
- [publikationsbyrå](#) producerar och distribuerar publikationer som berör EU
- [EU:s personvalsbyrå \(EPSO\)](#) anställer personal till olika EU-organ och institutioner
- [European School of Administration](#) erbjuder branschspecifik utbildning till EU:s personal
- EU: [byråer](#) handhar olika tekniska, vetenskapliga och administrativa uppgifter

FAKTALÅDA:

Ekonomiska och sociala kommittén är ett av EU:s rådgivande organ. Den avger yttranden och meddelanden på begäran av EU-institutionerna och på eget initiativ. Kommittén är organiserad i tre grupper: arbetsgivare, arbetstagare, och övriga intresseorganisationer. Genom kommittén kan intressenter påverka EU:s lagförslag. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har för närvarande 329 ledamöter, varav 9 är finländare. De finländska ledamöterna under mandatperioden 21 september 2020 till 20 september 2025 är:

Grupp I, arbetsgivare

- Finlands Näringsliv EK, Janica Yli-Karjula, ledande expert
- Centralhandelskammaren, Timo Vuori, direktör
- Företagarna i Finland, Mira-Maria Kontkanen, EU-expert

Grupp II, arbetstagare

- Akava, Markus Penttinen, chef för internationella ärenden
- SAK, Pekka Ristelä, chef för internationella ärenden
- STTK, Maria Häggman, chef för internationella ärenden

Grupp III, övriga intresseorganisationer

- MTK, Simo Tiainen, chef
- Delegationen för hushålls- och konsumentfrågor/Konsumentförbundet, Tiina Vyyryläinen, teamledare
- SOSTE Finlands social och hälsa r.f., Vertti Kiukas, generalsekreterare

Förberedelse av EU-lagstiftning, regleringsinstrument:

- **Förordning:**

- Är allmänt giltig och bindande i sin helhet
- Gäller som sådan i alla medlemsstater
- Exempel: Enligt EU-förordningen (883/2004) har en anställd inom EU rätt till socialskydd i det land där hen arbetar. EU-lagstiftningen ersätter alltså inte medlemsstaternas egna socialskyddssystem med ett gemensamt system, utan den gäller i alla medlemsstater. <https://www.kela.fi/web/sv/fran-fin-land-till-utlandet-eu-lagstiftning>

- **Direktiv:**

- Bindande för dem som anges
- Implementeras nationellt; sätter upp målet men de nationella myndigheterna väljer medel och metod för genomförandet
- Exempel: Europaparlamentets och rådets tillgänglighetsdirektiv trädde i kraft 2016. Direktivet anger en lägsta tillgänglighetsnivå för offentliga förvaltnings-tjänster på nätet och hur tillgängligheten övervakas. Direktivet följdes i Finland av lagen om tillhandahållande av digitala tjänster (trädde i kraft 2019). Läs mer: <https://vm.fi/sv/tillganglighetsdirektivet>

- **Beslut:**

- Till alla delar bindande för dem som anges i beslutet (t.ex. EU-länder, företag, privatpersoner)

- **Rekommendationer och utlåtanden:**

- Rekommendationer gör det möjligt för EU-institutionerna att uttrycka sina åsikter och föreslå åtgärder, men de är inte juridiskt bindande
- Exempel: Europeiska kommissionen föreslår årligen landspecifika rekommendationer till alla medlemmar som en del av EU:s ekonomisk-politiska cykel

Planera och föreslå lagstiftning

(Källa: Europeiska unionens officiella nätsidor: https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law_sv)

EU-kommissionen ansvarar för att planera, utarbeta och föreslå ny EU-lagstiftning. Detta kallas "initiativrätt". EU-lagarna värnar om unionens och medborgarnas intressen som helhet. Allmänheten, företag, civilsamhället, myndigheter eller andra som berörs kan vara med och påverka arbetet

Varifrån kommer EU:s lagar och initiativ?

Kommissionen föreslår lagstiftning och andra åtgärder på eget initiativ, men kan också agera på uppmaning från:

- Europeiska rådet, dvs. EU-ländernas stats- och regeringschefer
- ministerrådet, där EU-ländernas ministrar samarbetar
- Europaparlamentet, som väljs av EU-medborgarna
- EU-medborgare som lämnat in ett [medborgarinitiativ](#)

Förslagen tas fram på ett öppet sätt med utgångspunkt i olika typer av underlag och synpunkter från allmänheten och berörda parter. Det bidrar till bättre lagstiftning.

[Bättre lagstiftning - varför och hur](#)

Hur planeras initiativen?

I sitt årliga [arbetsprogram](#) beskriver kommissionen vilka prioriteringar man ska arbeta med under året.

Hur bestäms innehållet?

Kommissionen tar fram färdplaner för:

- viktiga nya lagar eller initiativ
- utvärderingar av befintliga lagar och initiativ
- kontroller av ändamålsenligheten hos ett paket med befintliga lagar och initiativ

I färdplanerna beskrivs det aktuella problemet och vilka mål man vill nå. Man förklarar också varför det behövs ett EU-initiativ, beskriver alternativen och förklarar vilka höranden man tänker hålla.

Om åtgärderna medför stora konsekvenser för ekonomin, miljön eller samhället måste man göra en konsekvensbedömning. I stället för en färdplan gör man då en inledande konsekvensbedömning, som går in mer i detalj.

Länkar:

- [Lämna synpunkter på nya färdplaner och inledande konsekvensbedömningar](#)
- [Utvärdering av lagstiftning](#)

Hur bedöms konsekvenserna?

När en ny EU-åtgärd väntas få stora konsekvenser gör kommissionen en konsekvensbedömning innan man lägger fram sitt förslag.

Syftet är att göra en mer ingående analys av de olika frågor som förslaget gäller, om åtgärderna bör vidtas på EU-nivå och vilka effekter de olika alternativen kan få för ekonomin, samhället och miljön.

Resultaten ingår i underlaget till kommissionens beslut.

- [Läs mer om konsekvensbedömningar](#)
- [Bidra till konsekvensbedömningar](#)

Feedback och deltagande

Alla som kan påverkas av en befintlig eller föreslagen EU-åtgärd kan lämna synpunkter, till exempel myndigheter, företag, organisationer i civilsamhället och allmänheten.

[Om du vill få information om nya verksamhetsplaner eller om offentliga höranden kan du beställa e-postmeddelanden gällande dessa.](#)

Det är enkelt att ge kommissionen feedback – svara på en enkät eller kommentera lagförslag. Du kan skriva på vilket du vill av EU:s 24 officiella språk. Logga in med EU

Login eller ett konto för sociala medier. Kommissionen analyserar och sammanfattar alla synpunkter och bidrag som kommer in. I samband med vissa initiativ publiceras rapporter. På så sätt kan du se hur allmänhetens synpunkter påverkat initiativens innehåll. Initiativ och sammanfattande rapporter hittar du på nätsidan "[Publicerade initiativ](#)".

Sätt att påverka

Det finns olika sätt att påverka EU:s lagstiftningsarbete under alla etapper – från förstudier till nya lagförslag och utvärderingar av hur den befintliga lagstiftningen fungerar. Du kan lämna synpunkter under öppna offentliga höranden eller via webbformulär.

Kommissionen beaktar synpunkterna i sitt arbete med att ta fram nya initiativ eller utvärdera befintlig lagstiftning. [Bidra till lagstiftningsarbetet](#)

Andra former av hörande

Kommissionen kan också be om synpunkter inom ett visst område och vända sig till särskilda målgrupper genom riktade höranden, möten, workshoppar, seminarier, småföretagspaneler och diskussionsforum på nätet.

4. Behandling av EU-ärenden i Finland och nationell beredning

Förberedande av nationella ståndpunkter

- En ansvarig person från ministeriet utses för varje lagförslag och annat betydande EU-ärende.
- Ansvarig tjänsteman förbereder omedelbart ett utkast till Finlands preliminära ståndpunkt (U-skrivelse / E-skrivelse) gällande förslaget.
- Finlands ståndpunkt diskuteras i samordningssystemet (sektionerna, EU-utskottet, EU-ministerutskottet). EU-sekretariatet koordinerar.
- Ställningstagandet överlämnas till riksdagen.
- Riksdagen (utskottet) avger vid behov ett yttrande till statsrådskansliet.
- Det är utmanande att behandla ärenden samtidigt i både Helsingfors och Bryssel.

Möjligheter att påverka:

- Sektionernas behandling av Finlands ståndpunkt
- Riksdagens (utskottets) yttrande i ärendet

Finlands ständiga representation vid EU (EUE)

Finlands representation vid EU bereder EU-rådets beslut på grundval av instruktioner från den finska regeringen. Centrala i det förberedande arbetet är tjänstemannakommittéer, av vilka den viktigaste är Coreper (Comité des Représentants Permanents), en kommitté som består av permanenta företrädare för medlemsstaterna. Coreper bistås av mer än 200 arbetsgrupper, där medlemsstaten representeras av en expert från antingen huvudstaden eller från den ständiga representationen. Arbetsgrupperna

träffas varje vecka och de inblandade tjänstemännen rapporterar om framstegen i sin arbetsgrupp inom 24 timmar. <https://finlandabroad.fi/web/eu/forsta-sidan>

Läs mer:

- [Riksdagen och EU](#)
- [Riksdagens roll i EU:s beslutsprocess](#)

5. EU-ordförråd

Ordförråd och terminologi relaterad till EU-förberedelser

Det finns en hel del terminologi inblandad i hanteringen av EU-ärenden. Det är lättare att påverka och följa EU-ärenden om man förstår dem. Här är några nyckeltermer. Källor: [Sisäasiainministeriön EU-opas](#), [Euroopan unionin neuvoston EU-sanasto](#), [EUR-lex -ordlista](#).

Befogenheter

Medlemsstaterna har gett Europeiska unionen vissa uppgifter och samtidigt överfört behörighet till unionen. För att sköta dessa uppgifter har medlemsstaterna skapat EU:s institutioner. Institutionernas befogenheter bestäms i grundfördraget. Inom EU har beslut som fattas med stöd av denna behörighet direkt verkan i medlemsstaterna och i fråga om myndigheternas samt medborgarnas och företagens rättsliga ställning. I regel inhämtas inte de nationella parlamentens godkännande av besluten.

Grundfördragen

Grundfördragen anger unionens befogenheter och bestämmer hur dessa ska tillämpas. I allmänhet definierar fördragen politikområden och mål, befintliga lagstiftningsformer (förordning, direktiv, beslut) och institutionernas deltagande i beslutsprocessen (t.ex. iakttagandet av ordinarie lagstiftningsförfarande).

Medlemsstaterna kan genom gemensamma förhandlingar (regeringskonferenser) och genom ratificeringar som gjorts av de nationella parlamenten fatta beslut om att ändra grundfördragen.

Proportionalitets- och subsidiaritetsprincipen

När unionen utövar sina befogenheter är det viktigt att proportionalitetsprincipen följs, dvs. att åtgärder inte ska gå utöver det som är nödvändigt med hänsyn till ändamålet. En annan central princip är subsidiaritetsprincipen eller närhetsprincipen, dvs. att besluten fattas så nära medborgarna som möjligt.

White paper (på svenska vitbok)

Europeiska kommissionens vitböcker är dokument som innehåller förslag till åtgärder från Europeiska unionen (EU) på ett visst område. I vissa fall följer vitböckerna en grönbok som offentliggörs för att sätta igång en hörandeprocess på EU-nivå.

Syftet med en vitbok är att starta en debatt med allmänheten, intressenter, parlamentet och rådet för att nå politiskt samförstånd. Kommissionens vitbok från 1985 om fullbordandet av den inre marknaden är ett exempel på en plan som antogs av rådet och ledde till att en bred lagstiftning senare antogs på området.

En vitbok är en publikation som behandlar en viss position eller lösning på ett problem. Syftet är att ge läsaren ett nytt perspektiv på ämnet och på så sätt förmedla saken till utomstående.

Av de senaste vitböckerna från kommissionen kan nämnas: "EU:s framtid: Tankar och scenarier för EU-27 fram till 2025" (2017)

https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/white_paper.html?locale=sv

Green paper (på svenska grönbok)

En grönbok är ett dokument som Europeiska kommissionen offentliggör för att stimulera till diskussion i en särskild fråga. Genom en grönbok uppmanas berörda parter (organisationer och enskilda) att delta i förhandlingar och diskussioner om förslagen i grönboken. Ibland ligger den till grund för förslag till lagstiftning som sedan presenteras i en vitbok.

Syftet med grönböckerna är att föreslå en lösning på ett specifikt problem, utan att fatta några beslut eller beslut. Grönboken anger en alternativ lösning, samtidigt som den höjer nivån på debatten. Det är ett officiellt dokument som presenterar vad som är planerat i lag. En av grönbokens främsta uppgifter är att föra debatten i spetsen för frågan, och den kan hjälpa till att vägleda en viss syn i beslutsfattandet.

Exempel på en grönbok (EU): Finansiella tjänster till privatpersoner och mindre företag. Bättre produkter, större urval och fler möjligheter för konsumenter och företag (2015) https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/green_paper.html?locale=sv

Non-paper

Ett non-paper är ett informellt dokument som kan användas till exempel i förhandlingar som underlag för diskussioner, men det representerar inte den officiella synpunkten (för dokumentets författare) och tar inte ställning i frågan.

Trilogmöte

Trilogmöten är informella trepartsmöten där företrädare för parlamentet, rådet och kommissionen diskuterar lagförslag. Trepartsmöten kan anordnas i alla skeden av lagstiftningsprocessen. De kan leda till en överenskommelse vid första behandlingen, vid en tidig andrabehandling eller vid andra behandlingen.

Grundpromemoria

Standardgrundpromemorian är det främsta verktyget för att förbereda EU-ärenden, och det viktigaste dokumentet om EU-ärenden i ministeriet. Promemorian upprättas så snart som möjligt och senast när ärendet första gången tas upp på dagordningen för ett arbetsgrupps-/nämndmöte. Promemorian uppdateras löpande tills ärendet avslutas. En del av informationen i grundpromemorian förblir oförändrad under hela handläggningen och en del ändras, allt eftersom handläggningen fortskrider. Grundpromemorian anger den finska statens ståndpunkt i frågan/lagförslaget (som behandlas i grundpromemorian) och bedömer också lagförslagets EU-rättsliga grund, konsekvenserna för nationell lagstiftning, och de ekonomiska konsekvenserna av lagförslaget. I grundpromemorian finns dessutom uppgifter om nationella förfaranden, riksdagens förfaranden och förfaranden i Europaparlamentet. Grundpromemorian ligger också till grund för den rapport som lämnas till riksdagen.

U-skrivelse

Lagförslag och andra förslag inom riksdagens behörighet sänds till riksdagen genom en redogörelse från statsrådet (U-skrivelse). Redogörelsen upprättas vanligtvis av behörigt departement och godkänns preliminärt av regeringens EU-nämnd eller av en underavdelning därav. Det slutliga innehållet i redogörelsen och dess överlämnande till riksdagen bestäms vid statsrådets plenum. Redogörelsen överlämnas sedan till riksdagen som ett officiellt dokument på finska och svenska.

Enligt grundlagen ska regeringen lämna ett förslag till riksdagen omedelbart efter att ha fått information om det. Regeringen yttrar sig som regel inom några veckor. Om regeringens ställningstagande inte är avgjort när framställningen skickas, ska den anmälas till riksdagen senast när ärendet behandlas i stora utskottet.

Riksdagens talman skickar regeringens U-skrivelse som lämnats till riksdagen till stora utskottet (eller utrikesutskottet) och bestämmer samtidigt vilket eller vilka särskilda utskott som ska yttra sig i frågan till stora utskottet. Överlämnandet av framställningen till utskotten tillkännages i plenum.

Stora utskottet uttalar sig i ärendet efter att ha behandlat förslaget, regeringens uttalande därom och de yttranden som de särskilda utskotten avgett i frågan. Stora utskottet kan också höra ministrar, tjänstemän och andra sakkunniga.

Vanligtvis uttrycker stora utskottet sin ståndpunkt i ett kort uttalande som skickas till statsrådet för kännedom. Uttalandet protokollförs. Stora utskottet kan även i ärenden av större vikt avge ett skriftligt utlåtande med en närmare redogörelse för skälen till sitt ställningstagande.

Yttrandena från de särskilda utskotten riktade till stora utskottet och stora utskottets yttranden riktade till regeringen publiceras som riksdagshandlingar på finska och svenska. De, liksom protokollen från stora utskottet, finns också tillgängliga på riksdagens nätsidor.

Regeringen och ministerierna bör informera stora utskottet och berörda specialutskott om alla väsentliga ändringar av det ursprungliga förslaget. Ett sådant så kallat uppföljningsbrev är särskilt viktigt när nya ändringsförslag kräver en omprövning av Finlands ståndpunkt, eller en ändring av den ståndpunkt som riksdagen tidigare godkänt. Det berörda ministeriet skickar uppföljningsbrevet till riksdagen.

E-skrivelse

Riksdagen har rätt att begära och få information om frågor som hanteras av EU-organen inom alla politiska områden. Rätten är inte begränsad till frågor där riksdagen har behörighet. Informationsgången och riksdagens interna arbetsordning i samband med dessa ärenden är något mer informella än när det gäller lagstiftningsärenden.

Regeringens betänkande i ett ärende utanför riksdagens behörighet (e-brev) består vanligtvis av en skrivelse från ett enskilt ministerium. I de flesta fall innehåller ett sådant brev element av samma typ som U-skrivelser innehåller, men deras innehåll kan variera beroende på sakens karaktär. Rapporten utarbetas antingen uteslutande av det berörda ministeriet eller dessutom av regeringens EU-samordningssystem. De viktigaste E-frågorna kan också diskuteras i EU:s ministerkommitté som leds av statsministern.

E-post skickas direkt från ministeriet till stora utskottet. Utifrån innehållet i skrivelsen

beslutar stora utskottet till vilka särskilda utskott ärendet ska hänskjutas. De särskilda utskotten beslutar självständigt huruvida de ska avge ett yttrande i frågan.

Stora utskottet tar vanligtvis inte formell ställning i E-frågor utan skickar eventuella yttranden från specialutskotten till statsrådet för kännedom. Förfarandet är liknande för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik (USP). I stället för stora utskottet ansvarar utrikesutskottet för behandlingen av frågan.

Skriftligt förfarande

I nationell behandling av EU-ärenden avser skriftligt förfarande oftast att grundpromemorian skickas till EU-sektionerna för kommentering (om ärendets tidtabell inte ger sektionen möjlighet att sammanträda). Det skriftliga förfarandet är en möjlighet för sektionens ledamöter (inklusive företrädare för icke-statliga organisationer) att komma med synpunkter och förslag till ändringar av den underliggande finska ståndpunkten.

Sektion

Sektionssystemet är den grundläggande strukturen för tjänstemannaförberedelser av EU-frågor. Fler än 30 sektorspecifika förberedande sektioner som behandlar EU-frågor inom deras ansvarsområde arbetar under EU-utskottets överinseende i syfte att nå en samordnad ståndpunkt i varje fråga.

Sektionen kan sammanträda i begränsad (myndigheterna) eller omfattande (inkluderar intressenter) sammansättning. I den begränsade sammansättningen ingår, förutom tjänstemän från de behöriga ministerierna, representanter från andra ministerier och myndigheter. I den omfattande sammansättningen ingår dessutom företrädare för intresseorganisationer och andra intressenter. Varje sektion har även en representant från regeringens EU-sekretariat och från Ålands landskapsregering. Sektionerna samlas enligt behov. Som ordförande och sekreterare för EU-utskotten fungerar vanligtvis det ansvariga ministeriets minister.

Sektionernas viktigaste uppgifter är att fungera som informationskanal för andra ministerier. Statusen för sektionernas handläggning kan jämföras med att avge yttrande i en ordinarie behandling i statsrådet. Om exempelvis en företrädare för inrikesministeriet inte avger avvikande åsikt vid ett sektionsmöte, är sektionens godkännande bindande för ministeriet i senare skeden av ärendets behandling.

Om meningsskiljaktigheter mellan ministerier inte kan förlikas vid sektionens överläggningar kommer meningsskiljaktigheterna att lösas i EU-utskottet och, i sista hand, i EU:s ministerutskott. Ärenden avgörs inte i omfattande sammansättning, som närmast fungerar som hörandeforum för intressenter. Ordföranden beslutar om sammankallande av omfattande sammansättning och om det material som ska delas ut till den..

6. Förkortningar

Det finns många förkortningar gällande EU:s beslutsfattande och internationell verksamhet, både på svenska och engelska. Vi har här sammanställt en kort lista över förkortningar som är särskilt viktiga för social- och hälsovårdsorganisationer. Dessutom finns en mycket omfattande EU-ordlista på EU:s nätsidor: [Ordlista till sammanfattningarna - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

AMR - Anti-microbial resistance, antimikrobiell resistens, mikrobers förmåga att mot-

stå antimikrobiella läkemedel, särskilt antibiotika

Coreper – De ständiga representanternas kommitté eller Coreper har till uppgift att bistå rådet genom att förbereda dess möten. Läs mer: <https://eurlex.europa.eu/summary/glossary/coreper.html>

CSR - Corporate Social Responsibility, företagens samhällsansvar

CSRs - Country-Specific Recommendations (for European Semester), styrperiodens landspecifika rekommendationer

ECDC - European Centre for Disease Prevention and Control, Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar. EU-byrå med uppgift att stärka Europas kapacitet att skydda sig mot smittsamma sjukdomar.

EMA - European Medicines Agency, Europeiska läkemedelsmyndigheten. Ansvarar för den vetenskapliga utvärderingen, övervakningen och säkerhetsövervakningen av läkemedel för humant och veterinärt bruk i EU

EMCO - Employment Committee, består av arbetspolitiska experter från varje EU-land och från EU-kommissionen. Den spelar en viktig roll vid förberedandet av möten mellan EU:s arbetsministrar.

EESC – se EESK

EESC/EESK – Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (eng. European Economic and Social Committee), Ett rådgivande EU-organ med medlemmar indelade i tre grupper: 1. arbetsgivare, 2. anställda och 3. andra intresseorganisationer. EESK:s ledamöter utses för en femårsperiod

FAO - Food and Agriculture Organization, FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation är en internationell organisation som arbetar för att minska hungern och förbättra levnadsstandarden för världens människor.

FRA - European Union Agency for Fundamental Rights, EU:s byrå för grundläggande rättigheter ger objektiva, faktabaserade råd till EU:s och medlemsländernas beslutsfattare och bidrar därmed till mer välgrundade debatter, strategier och lagar om grundläggande rättigheter.

GHSA – Global Health Security Agenda, Ett konsortium av 70 länder, organisationer och företag

HERA - European Health Emergency Preparedness and Response Authority, Hälsovårdsbranschens beredskapsmyndighet för nödsituationer, inrättad 2021. Dess uppdrag är att förebygga, upptäcka och reagera snabbt på hälsohot.

HiAP – Health in All Policies, Principen om hälsa i all politik

HLPF – High Level Political Forum on Sustainable Development är det viktigaste årliga globala övervakningsmötet för hållbar utveckling. Mötet granskar den globala utvecklingen hos Agenda 2030. Representanter för civilorganisationer, stater och internationella institutioner deltar i evenemanget.

VFE – välfärdsekonomi, på engelska: Economy of Wellbeing, EoW

MFF – Multiannual Financial Framework, EU:s fleråriga finansiella ram, som fastställer årliga utgiftstak för olika politikområden. Den nuvarande finansiella ramen sträcker sig från 2021 till 2027.

MS - Member states, EU:s medlemsstater

NCDs – Noncommunicable diseases, icke smittosamma sjukdomar (t.ex. cancer, hjärt-kärlsjukdomar, diabetes)

NGEU – Next Generation EU, EU-återhämtningsinstrument som syftar till att påskynda återhämtningen för människor, ekonomi och samhälle efter coronakrisen. Instrumentet inkluderar 750 miljarder euro i finansiering till medlemsländerna, uppdelat på sju program. Läs mer: <https://vm.fi/sv/eu-s-aterhamtningsinstrument>

OneHealth-konceptet – En helhetssyn på behovet av samarbete mellan skyddet av människors och djurs hälsa, och skyddet av ekosystemet. Läs mer om One Health-konceptet och verksamheten: <https://core.ac.uk/download/pdf/146448996.pdf>

RRF – Recovery and resilience Facility, EU:s återhämtningsverktyg, se även NGEU

SPC – Social Protection Committee

SRHR - Sexual and Reproductive Health and Rights, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i EU

UN – FN, Förenta Nationerna, världsomspännande interstatlig samarbetsorganisation

WHO – World Health Organisation, Världshälsoorganisationen är en organisation inom FN som koncentrerar sig på människors hälsa

EU-ordlista: [Ordlista till sammanfattningarna - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

Källor och tilläggsinformation:

[Europeiska kommissionen](#)

Europaparlamentets officiella nätsidor: <https://www.europarl.europa.eu/portal/sv>

[Europeiska unionens råd](#)

EU-ordlista: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html?locale=sv>

Riksdagen, nätsida: [EU-ärenden i riksdagen](#)

Pohtiva, Arkiv för politiska program (på finska) [Poliittisten ohjelmien tietovaranto](#)

INRIKESMINISTERIETS PUBLIKATIONER 29/2011: Inrikesministeriets EU-guide, beredning av EU-ärenden i inrikesministeriet (på finska): http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79716/sm_292012.pdf

EU-tietoutta (EU-kunskap, en nätsida av Maaseudun sivistysliitto, på finska): <https://verkko-opisto.msl.fi/eu-tietoutta/eu-tietopaketti/>

Statsrådskansliet, PowerPoint-presentation: Beslutsfattande i EU och nationell beredning